

A minőség-ellenőrzés tapasztalatai a pénz- és tőkepiac könyvvizsgálóinál

2010. december 9.

Biróné Zeller Judit

A Minőségellenőrzési Bizottság tagja

A minőségellenőrzések feltételei

2009. évben	2010. évben
69 ellenőr + 5 csoportvezető	57 ellenőr+ 6 csoportvezető
Tény munkaóra: 4.900	Tervezett munkaóra: 5.480
396 kiválasztott könyvvizsgáló	498 kiválasztott könyvvizsgáló

Speciális minősítésű minőségellenőrök ellenőrzik a speciális cégek könyvvizsgálati dokumentációját.

A szempontok

- Könyvvizsgáló „hozza magával” a cégszintű minőségellenőrzést.
- Céges minőségellenőrzés az általános szabályok szerint.
- PMTV betartásának ellenőrzése az egyedi könyvvizsgálatok minőségellenőrzésével azonos gyakorisággal.

A minőségellenőrzések hatóköre

Egyedi megbízások	Minőségellenőrzési rendszer	Pénzmosásról ... szóló jogszabály betartása (PMTV)
<p>2 db kiválasztása az utolsó 2 évből a szabályzat szempontjai szerint, kivéve ha adatszolgáltatásában 2 év alatt kevesebb, mint 8 könyvvizsgálatot jelzett.</p> <p>Ha ugyanazon cégnél a konszolidált beszámolót is auditálta a könyvvizsgáló, akkor a 2 megbízás azonos évből az egyedi és konszolidált éves beszámoló auditjának ellenőrzése.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Egyéni, asszisztens nélkül dolgozó könyvvizsgálók. 2. Asszisztenssel dolgozó egyéni könyvvizsgálók 3. 2-5 aláíró könyvvizsgálót foglalkoztató cégek 4. 6 főnél több aláíró könyvvizsgálót foglalkoztató cégek	<p>1 kérdőív alapján</p>

AZ ÁTLÁTHATÓSÁGI JELENTÉS ELLENŐRZÉSE NEM A MINŐSÉGELLENŐRZÉSI BIZOTTSÁG FELADATA.

A minőségellenőrzések eredménye 2009. évben

	Egyedi megbízások		MER		PMTV.	
	<i>db</i>	<i>%</i>	<i>db</i>	<i>%</i>	<i>db</i>	<i>%</i>
Megfelelt	280	70,7	340	91,9	268	70,7
Megfelelt, megjegyzéssel	89	22,5	21	5,7	n.a.	n.a.
Nem felelt meg	27	6,8	9	2,4	111	29,3
Összesen	396	100,0	370	100,0	379	100,0

Speciális társaságot könyvvizsgálók adatszolgáltatása 2009. évben

	Könyvvizsgált megbízás
Közérdeklődésnek kitett társaság	29
Hitelintézet	51
Pénztár	3
Biztosító	0
Befektetési alap	57
Befektetési vállalkozás	8
Összesen	148

A minőségellenőrzések eredménye 2009. évben speciális céget könyvvizsgálók esetében

	Egyedi megbízások Közérdeklődésnek kitett társaságok		MER	
	<i>db</i>	%	<i>db</i>	%
Megfelelt	9	90,0	6	100,0
Megfelelt megjegyzéssel	0	0	0	0
Nem felelt meg	1	10	0	0
Összesen	10	100,0	6	100,0
<i>Megfelelt szint: 90%-100%</i>				

**A NEM közérdeklődésűnek kitett, speciális megbízások eredménye:
1 esetben megfelelt megjegyzéssel, minden más esetben megfelelt.**

A minőségellenőrzés szankciói 2009. évben

Határozatokban megfogalmazott szankciók	Egyedi megbízások		MER	
	<i>db</i>	<i>%</i>	<i>db</i>	<i>%</i>
Kötelezés továbbképzésen való részvételre	60	47,2	0	0
Figyelmeztetés az előírásoknak nem megfelelő gyakorlat megszüntetésére	60	47,2	24	96,0
Fegyelmi eljárás kezdeményezése	7	0,6	1	4,0
Összesen	127	100,0	25	100,0

MER ellenőrzések tipikus hibái

- A szabályzatok a mintaszabályzat alapján készültek, de több könyvvizsgáló a mintaszabályzat kinyomtatására szorítkozott.
- Elmarad a szabályzat kiegészítése, ami szükséges a MER azonosításához, a hatálybaléptetés igazolásához és a gyakorlati alkalmazás idejének egyértelmű meghatározásához.
- Az önellenőzésre adott válaszok nem a saját cégünkre „testreszabott” szabályzat tartalmára vonatkoztak.
- Általában hiányos a szabályzatban a kockázatok mérlegelési módjának meghatározása. Hiányzik annak megítélése, hogy mi minősül magasabb kockázatnak, mikor szükséges mérlegelni a külső szakértő igénybevételét, **belső minőségellenőr felkérését,** illetve mely esetek, azok, amikor további mérlegelés nélkül kötelezőek lennének ezek az eljárások.
- A könyvvizsgáló nem zárta ki szabályzatában, összeférhetetlennek minősülő más megbízás elvállalását.

A PMTV ellenőrzések során megállapított hiányosságok

Az ellenőrzöttek jellemzően a kamara által közzétett mintaszabályzatot alkalmazzák.

- Elmaradt a felelős személy kijelölése és bejelentése a VPOP felé és/vagy hiányzott ennek dokumentálása.
- Nem minden esetben történt meg az ügyfelek azonosítása és/vagy ez nem dokumentált és számos esetben nem készül nyilvántartás az ügyfelek azonosításáról.
- Nem dokumentált a csalás, és a jogszabályi előírásoknak történő megfelelés ellenőrzése. (240 és 250 Standard)

Egyedi megbízások minőségellenőrzéseinek hiányosságai a pénz- és tőkepiaci társaságok könyvvizsgálatainál

Továbbra is a tervezés a leggyengébben dokumentált szakasz!!!

- Nem térnek ki a vezetés tisztességességének megítélésére
- Nem fordítanak kellő figyelmet a jogszabályokban meghatározott limitek betartására

Biztosító	Hitelintézet	Bef. Váll.	Bef alap és alapkezelő	Pénztár
2003. évi LX Tv. 149.§ (2) d) max 6 biztosító max 5 év bev. ≤ szum bev .30% ill. 60	1996.évi CXII. Tv. 133.§. max 5 hitelintézet max 10 szöv. Hit.int. max 5 év bev. ≤ szum bev .10%	2001. évi CXX. Tv. 358.§ max 5 társaság max 5 év bev. ≤ szum bev .30% ill. 60%	2001. évi CXX. Tv. 358.§ max 5 alap és 5 alapkezelő max 5 év bev. ≤ szum bev .30% ill. 60	1993. évi XCVI: tv. 64/A § max 5 év

Egyedi megbízások minőségellenőrzéseinek hiányosságai a pénz- és tőkepiaci társaságok könyvvizsgálatainál (FOLYT.)

- c) A kockázatbecslés nem felel meg a vizsgált cég sajátosságainak.
- d) A dokumentáció a kisvállalkozásokra kidolgozott dokumentáció alkalmazásával történik.
- e) Nem történik meg a belső ellenőrzési rendszer felmérése ill. hatékonyságát nem tesztelik.
- f) IT rendszerek megismerése elmarad.

Egyedi megbízások minőségellenőrzéseinek hiányosságai a pénz- és tőkepiaci társaságok könyvvizsgálatainál (FOLYT.)

- g) Csalás kockázatának mérlegeléséről szóló dokumentáció nem elég részletes és ha van, több esetben is csak a tervezés szakaszában készül el.
- h) Nem tulajdonítanak jelentőséget a 3. felek visszaigazolásainak.
- i) A beszerzett jogi nyilatkozat értékelése elmarad.
- j) Amennyiben a könyvvizsgáló asszisztenssel dolgozik, nem dokumentált a munkaindító megbeszélés megtörténte.

Egyedi megbízások minőségellenőrzéseinek hiányosságai a pénz- és tőkepiaci társaságok könyvvizsgálatainál (FOLYT.)

- Bizonyítékszerzés szakasza:

- a) A csalásra utaló jelek vizsgálata elmarad.
- b) A 3. felek visszaigazolásainak beszerzése nem történik meg és elmaradásának oka nincs indokolva.
- c) A mérlegen kívüli tételeket nem vizsgálják.
- d) A munkalapok hiányosak (pl. nem tartalmaznak konklúziókat).

Egyedi megbízások minőségellenőrzéseinek hiányosságai a pénz- és tőkepiaci társaságok könyvvizsgálatainál (FOLYT.)

- e) A teszteléshez meghatározott minta nagysága nem megalapozott (nem tűnik elegendőnek).
- f) Nem minden állítást fedez le a vizsgálat.
- g) A dokumentáció nem áttekinthető.
- h) A teljességi nyilatkozat nem tartalmaz specifikus elemeket.

Egyedi megbízások minőségellenőrzéseinek hiányosságai a pénz- és tőkepiaci társaságok könyvvizsgálatainál (FOLYT.)

- Áttekintés szakasza

- a) A szabályzatok áttekintésének ténye nem dokumentált.
- b) Minőségvizsgálót nem vontak be a vizsgálatba, pedig indokolt lett volna.
- c) Az ügyféllel történt záró megbeszélés ténye nem dokumentált.

A jelentéskészítés szakaszával kapcsolatban nem azonosítottak jelentős hiányosságot, kivéve ha 5.6 kérdésre NEM választ kellett adni.

Egyéb információk

- KKB támogatja, hogy ne csak a közérdeklődésűnek kitett, hanem a gyakorított ellenőrzés alá vont hitelintézetek és biztosítók könyvvizsgálóinak ellenőrzésére is a 90%-os megfeleléségi szint vonatkozzon.
- MER rendszer és egyedi megbízások végeredményei között jelenleg nincs összefüggés.
- 5.6. kérdésre adott nem válaszok: volt már példa arra 2010. évben, hogy a Bizottság megváltoztatta a helyszíni minőségellenőrzés végeredményét, ha úgy látta, hogy a kérdőív többi kérdésére adott NEM válaszok és magyarázatok ezt támasztották volna alá a helyszíni vizsgálat során is.
- PSZÁF észrevételei, elvárásai.

Változások 2010. évben

**Módosult kérdőívek: a számvitelről szóló
2000. évi C. törvény alapján végzett
konszolidáció, befektetési alapok**

**Új kérdőív: IFRS szerint végzett
konszolidáció**

Új segédlet: befektetési alapok